

Zbierkovým predmetom mesiaca december 2024 je sýkorka veľká

S príchodom zimy nastáva správny čas na prípravu vtáčích krmidiel. Počas mrazivých dní, kedy si vtáky nemôžu nájsť dostatok potravy v prírode, im treba pomôcť prikrmovaním. Najčastejším návštevníkom krmidiel je sýkorka veľká, ktorej dermoplastický preparát sa stal zbierkovým predmetom mesiaca december 2024.

Sýkorka veľká, nazývaná aj *sýkorka bielolíca* (*Parus major*), je naša najväčšia sýkorka. Jej dĺžka je 14 cm a váži 20 g. Je nápadito sfarbená – lesklá čierna čiapočka, biele líca, zelenkavý chrbátik a žlté bruško s čiernym prúžkom, ktorý býva u samčekov výraznejší a dlhší než u samičiek. Mladé sýkorky bývajú bledšie so žltkavými lícami.

Sýkorka veľká obýva takmer všetky druhy lesov, obľubuje záhrady, parky aj polia. Od jari do jesene sa živí hmyzom. Jedna sýkorka denne skonzumuje až 15 g hmyzu (cca 130 húseníc). Za celú sezónu je to viac ako 3 kg. Sýkorky hniezdia dvakrát za sezónu a spolu vyvedú okolo 20 mláďat. Mláďatá krmia obaja rodičia hmyzom. Do hniezda prinesú jedlo až 800krát za deň. Sýkorčia rodina zbavuje svoje okolie od množstva škodlivého hmyzu. Žiaľ, sýkorky žijú v priemere len 2-3 roky, a iba dve sýkorčie mláďatá z dvadsiatich sa dožijú jari. Sýkorkami sa živia dravé vtáky, kuny, mačky a mnohé uhynú v dôsledku používania chemikálií.

Na zimu časť sýkoriek odlieta na juh. Niektoré ostávajú a iné zo severu zase prilietajú zimovať do našich končín. V zimnom období prechádza sýkorka na rastlinnú stravu. Hľadá rôzne semiačka, dužinaté plody, púčiky a listy. Častokrát je potravy málo, a preto hynú hladom. Prikrmovanie pomôže prežiť väčšiemu počtu sýkoriek. Krmidlo je potrebné umiestniť na priestrannom mieste, odkiaľ majú vtáky dostatočný rozhľad, avšak nie v blízkosti presklených plôch, do ktorých môžu naraziť. Krmidlo by malo mať striešku, aby bola potrava krytá pred dažďom a snehom, a tiež by malo mať okolo krmnej plochy mantinely, aby vietor potravu neodvial preč.

Do vtáčieho krmidla dávame vždy len prírodné zrníčka. Vhodným krmivom je slnečnica, oriešky, pšenica, repka, konopné semeno, ovos, proso, ovsené vločky, hrach, šošovica, sušené hrozienka, ríbezle, hovädzí loj, varené mäso bez soli a korenia, sušené múčne červy. Drobné semená ako ľan, či mak je dobré zmiešať s tukom. Sýkorky majú radi hovädzí, bravčový, kačací aj husací tuk.

Ľudské potraviny nie sú vhodné pre vtáctvo, pretože obsahujú látky, ktoré vtáky nevedia stráviť, a preto im môžu spôsobiť zažívacie ťažkosti, dehydráciu až úhyn. V žiadnom prípade nedávame vtákovi pečivo, kožku z údenej slaniny ani nič korenené, sladké, slané, pražené, či údené. Počas chladných dní vtákovi neponúkame ani vodu, mohli by sa v nej okúpať a zamrznúť. Ako zdroj vody môžeme použiť pokrájané kúsky jablák. Krmidlo je potrebné občas vyčistiť, najmä od vtáčieho trusu, prostredníctvom ktorého sa môžu šíriť choroby.

Sýkorky prikrmujeme do začiatku jari, kedy už majú možnosť vyhľadať si potravu v prírode aj samé. Za našu starostlivosť sa nám odvdáčia spevom a pomôžu nám čistiť záhradu od škodcov.

TEXT: Ing. Žaneta Adamčíková

GRAFIKA: Mgr. Janka Chudovská

©Vlastivedné múzeum v Považskej Bystrici